ISSN 2617-5975

УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

ВИПУСК 6 2020

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК

СЕРІЯ: ФІНАНСИ, ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ

• ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ВЕСТНИК. СЕРИЯ: ФИНАНСЫ, УЧЕТ, НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ
• ECONOMIC HERALD. SERIES: FINANCE, ACCOUNTING, TAXATION
• UNIVERSITY OF STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE

Випуск 6 2020

УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК

СЕРІЯ: ФІНАНСИ, ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ

Науковий фаховий журнал

Випуск 6

Ірпінь ● УДФСУ ● 2020

ISSN 2617-5932
УДК 330(05)

Засновник, видавець: Університет державної фіскальної служби України
Заснований 2017 року, є правонаступником Наукового вісника Національного університету державної податкової служби України (економіка, право)
Продовжуване видання (виходить у міру накопичення матеріалу)
Мови видання: українська, російська, англійська
Свідоцтво про Державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ 22277-12177 Р від 02.08.2016
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Університету державної фіскальної служби України (протокол № 13 від 26.11.2020)
Журнал внесено до Переліку наукових фахових видань України (категорія Б) в галузі економічних наук наказом МОН України від 15.10.2019 № 1301

Редакційна колегія: *О. А. Шевчук*, д.е.н., професор (головн. ред.); *Н. П. Мацелюх*, д.е.н., професор (заст. головн. ред.); *С. В. Онишко*, д.е.н., професор (заст. головн. ред.); *Н. С. Дружинська*, к.е.н. (відп. секр.); *В. Л. Андрущенко*, д.е.н., професор; *Я. В. Белінська*, д.е.н., професор; *О. І. Береславська*, д.е.н., професор; *І. М. Боярко*, д.е.н., професор; *В. Д. Залізко*, д.е.н., професор; *В. Ю. Ільїн*, д.е.н., професор; *Л. М. Карпенко*, д.е.н., професор; *Ю. М. Коваленко*, д.е.н., професор; *Т. А. Коляда*, к.е.н., с.н.с., доцент; *В. М. Краєвський*, д.е.н., доцент; *А. В. Лісовий*, д.е.н., професор; *В. В. Мартиненко*, к.е.н., доцент; *В. М. Мельник*, д.е.н., професор; *А. А. Олешко*, д.е.н., професор; *В. О. Осмятченко*, д.е.н., професор; *Ю. В. Пасічник*, д.е.н., професор; *П. В. Пашко*, д.е.н., професор; *В. В. Пилипів*, д.е.н., професор; *С. П. Піпа*, д.е.н., професор; *Н. В. Стежко*, д.е.н., доцент; *О. О. Сунцова*, д.е.н., професор; *Н. В. Ткаченко*, д.е.н., професор; *К. І. Швабій*, д.е.н., професор; *Аміт Кумар*, доктор філософії, MBA, M. Com, доцент; *Аннелена Лобб*, доктор філософії, доцент; *Варадарадж Аравамудхан*, доктор філософії, MBA, MPHIL, професор Аллайанської школи бізнесу; *Гечібая Бадрі*, д.е.н., професор; *Гозора Владімір*, доктор філософії, габілітований доктор, професор, MBA; *Горал Юстина*, доктор філософії, доцент; *Джвігол-Барош М.*, доктор філософії, доцент; *Рафаель Ірізаррі*, доктор наук, професор; *Іскандар Муда*, доктор філософії, SE, M.Si, Ak, CA, CSRS, CPA; *Мискевич Радослав*, доктор філософії, доцент; *Мохд Заїні Абд Карим*, доктор філософії, професор; *Новак Даріуш*, габілітований доктор, професор; *Сафван Аль Салим*, доктор філософії, професор; *Сипко Юрай*, доктор філософії, професор, MBA; *Натела Циклашвілі*, д.е.н., професор.

Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування : науковий фаховий журнал / редкол. : О. А. Шевчук (головн. ред.) та ін. – Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2020. – Випуск 6. – 194 с.

У виданні вміщені наукові статті, присвячені актуальним проблемам економіки.

Науковий журнал започатковано з метою опублікування результатів наукових досліджень з питань теорії і практики фінансів, бухгалтерського обліку, оподаткування та інших напрямів економічної науки.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх, хто цікавиться науковими дослідженнями у сфері економіки.

Розміщений на відкритій інформаційній платформі OJS Університету державної фіскальної служби України.

Науковим статтям, опублікованим у журналі, присвоюється індекс DOI (Digital Object Identifier) – ідентифікатор цифрового об'єкта.

Журнал розміщено в профільних міжнародних наукометричних базах даних, репозитаріях та пошукових системах: Index Copernicus, Crossref, Google Scholar, International Institute of Organized Research (I2OR), International Scientific Indexing (ISI), Advanced Science Index (ASI), CiteFactor, J-Gate, EuroPub, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Open Ukrainian Citation Index (OUCI), НБУВ.

Редакція журналу веде систематичну роботу щодо включення наукового фахового видання до міжнародних електронних бібліотек, каталогів та наукометричних баз даних з метою входження у світовий науковий інформаційний простір, підвищення рейтингу журналу та індексів цитування його авторів. Наразі редколегія провадить роботу щодо входження журналу у Scopus та Web of Science.

Адреса редакції:
вул. Університетська, 31,
м. Ірпінь, Київська обл., 08205, Україна
E-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

Під час посилання на матеріали наукового журналу «Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування» потрібно використовувати транслітеровану назву «Ekonomichnyi Visnyk. Seriia: Finansy, Oblik, Opodatkuvannia» або «Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation».

© Університет державної фіскальної служби України, 2020

УНИВЕРСИТЕТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИСКАЛЬНОЙ СЛУЖБЫ УКРАИНЫ

ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ВЕСТНИК

СЕРИЯ: ФИНАНСЫ, УЧЕТ, НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ

Научный специализированный журнал

Выпуск 6

Ирпень • УГФСУ • 2020

ISSN 2617-5932
УДК 330(05)

Основатель, издатель: Университет государственной фискальной службы Украины
Основан в 2017 году, правопреемник Научного вестника Национального университета государственной налоговой службы Украины (экономика, право)
Продолжаемое издание (выходит по мере накопления материала)
Языки издания: украинский, русский, английский
Свидетельство о Государственной регистрации печатного средства массовой информации Серия КВ 22277-12177 Р от 02.08.2016
Рекомендовано к печати решением Ученого совета Университета государственной фискальной службы Украины (протокол № 13 от 26.11.2020)
Журнал включен в Перечень научных специализированных изданий Украины (категория Б) в отрасли экономических наук приказом МОН Украины от 15.10.2019 № 1301

Редакционная коллегия: *О. А. Шевчук*, д.э.н., профессор (главн. ред.); *Н. П. Мацелюх*, д.э.н., профессор (зам. главн. ред.); *С. В. Онышко*, д.э.н., профессор (зам. главн. ред.); *Н. С. Дружинская*, к.э.н. (отв. секр.); *В. Л. Андрущенко*, д.э.н., профессор; *Я. В. Белинська*, д.э.н., профессор; *Е. И. Береславская*, д.э.н., профессор; *И. Н. Боярко*, д.э.н., профессор; *В. Д. Зализко*, д.э.н., профессор; *В. Ю. Ильин*, д.э.н., профессор; *Л. Н. Карпенко*, д.э.н., профессор; *Ю. М. Коваленко*, д.э.н., профессор; *Т. А. Коляда*, к.э.н., с.н.с., доцент; *В. Н. Краевский*, д.э.н., доцент; *А. В. Лисовый*, д.э.н., профессор; *В. В. Мартыненко*, к.э.н., доцент; *В. Н. Мельник*, д.э.н., профессор; *А. А. Олешко*, д.э.н., профессор; *В. А. Осмятченко*, д.э.н., профессор; *Ю. В. Пасичник*, д.э.н., профессор; *П. В. Пашко*, д.э.н., профессор; *В. В. Пылыпив*, д.э.н., профессор; *С. П. Риппа*, д.э.н., профессор; *Н. В. Стежко*, д.э.н., доцент; *А. А. Сунцова*, д.э.н., профессор; *Н. В. Ткаченко*, д.э.н., профессор; *К. И. Швабий*, д.э.н., профессор; *Аміт Кумар*, доктор философии, MBA, M. Com, доцент; *Аннелена Лобб*, доктор философии, доцент; *Варадараджс Аравамудхан*, доктор философии, MBA, MPHIL, профессор Аллайанской школы бизнеса; *Гечібая Бадрі*, д.э.н., профессор; *Гозора Владимир*, доктор философии, хабилитированный доктор, профессор, МБА; *Горал Юстина*, доктор философии, доцент; *Джвигол-Бароши М.*, доктор философии, доцент; *Рафаэль Иризарри*, доктор наук, профессор; *Искандар Муда*, доктор философии, SE, M.Si, Ak, CA, CSRS, CPA; *Мискевич Радослав*, доктор философии, доцент; *Мохд Заини Абд Карим*, доктор философии, профессор; *Новак Дариуш*, хабилитированный доктор, профессор; *Сафван Аль Салим*, доктор философии, профессор; *Сипко Юрай*, доктор философии, профессор, МБА; *Натела Циклашвили*, д.э.н., профессор

Экономический вестник. Серия: финансы, учет, налогообложение : научный специализированный журнал / редкол. : О. А. Шевчук (главн. ред.) и др. – Ирпень : Университет государственной фискальной службы Украины, 2020. – Выпуск 6. – 194 с.

Издание вмещает научные статьи, посвященные актуальным проблемам экономики.

Научный журнал основан с целью опубликования результатов научных исследований по вопросам теории и практики финансов, бухгалтерского учета, налогообложения и других направлений экономической науки.

Для научных работников, преподавателей, аспирантов, студентов и всех, кто интересуется научными исследованиями в сфере экономики.

Размещен на открытой информационной платформе OJS Университета государственной фискальной службы Украины.

Научным статьям, опубликованным в журнале, присваивается индекс DOI (Digital Object Identifier) – идентификатор цифрового объекта.

Журнал размещен в профильных международных наукометрических базах данных, репозитариях и поисковых системах: Index Copernicus, Crossref, Google Scholar, International Institute of Organized Research (I2OR), International Scientific Indexing (ISI), Advanced Science Index (ASI), CiteFactor, J-Gate, EuroPub, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Open Ukrainian Citation Index (OUCI), НБУВ.

Редакция журнала ведет систематическую работу по включению научного издания в международные электронные библиотеки, каталоги и наукометрические базы данных с целью вхождения в мировое научное информационное пространство, повышения рейтинга журнала и индексов цитирования его авторов. Сейчас редколлегия проводит работу по вхождению журнала в Scopus и Web of Science.

Адрес редакции:
ул. Университетская, 31
г. Ирпень, Киевская обл., 08205, Украина
E-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

Во время ссылки на материалы научного журнала «Экономический вестник. Серия: финансы, учет, налогообложение» нужно использовать транслитерируемое название «Ekonomichnyi Visnyk. Seriia: Finansy, Oblik, Opodatkuvannia» или «Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation».

© Университет государственной фискальной службы Украины, 2020

UNIVERSITY OF THE STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE

ECONOMIC HERALD

SERIES: FINANCE, ACCOUNTING, TAXATION

The Scientific Professional Journal

Issue 6

Irpin ● USFSU ● 2020

ISSN 2617-5932
UDC 330(05)

Founder, publisher and manufacturer: University of the State Fiscal Service of Ukraine
The scientifi c journal was founded in 2017. The journal is the successor of the journal Scientific Bulletin of the National University of State Tax Service of Ukraine (Economics, Law)
Continued edition (released with the accumulation of material)
Language of publication: Ukrainian, Russian, English
The certificate of state registration of the print mass media: KB 22277-12177 P, 02.08.2016
Recommended for printing and Internet distribution by the decision of the Academic Council of University of the SFS of Ukraine (Protocol № 13, 26.11.2020)
The journal is licensed as academic, professional journal (category B) in all economic sciences (Decree of Ministry of Education and Science of Ukraine: № 1301, issued 15.10.2019)

Editorial Board: *Oleg Shevchuk*, Doctor of Economics, Professor (Editor-in-chief); *Svitlana Onyshko*, Doctor of Economics, Professor (deputy Ed.); *Nataliia Matseliukh*, Doctor of Economics, Professor (deputy Ed.); *Nataliia Druzhynska*, Ph.D. in Economics (resp. secr.); *Volodymyr Andruschchenko*, Doctor of Economics, Professor; *Yanina Belinska*, Doctor of Economics, Professor; *Olena Bereslavska*, Doctor of Economics, Professor; *Iryna Boiarko*, Doctor of Economics, Associate Professor; *Vasily Zalizko*, Doctor of Economics, Professor; *Valerij Ilin*, Doctor of Economics, Professor; *Lidiia Karpenko*, Doctor of Economics, Professor; *Yuliia Kovalenko*, Doctor of Economics, Professor; *Tetiana Koliada*, Ph.D. in Economics, Associate Professor; *Volodymyr Kraevsky*, Doctor of Economics, Associate Professor; *Andrii Lisovyi*, Doctor of Economics, Professor; *Valentyna Martynenko*, Ph.D. in Economics, Associate professor; *Viktor Melnyk*, Doctor of Economics, Professor; *Anna Oleshko*, Doctor of Economics, Professor; *Volodymyr Osmiatchenko*, Doctor of Economics, Professor; *Yurii Pasichnyk*, Doctor of Economics, Professor; *Pavlo Pashko*, Doctor of Economics, Professor; *Vitalii Pylypiv*, Doctor of Economics, Professor; *Serhii Rippa*, Doctor of Economics, Professor; *Nadiia Stezhko*, Doctor of Economics, Associate Professor; *Olesia Suntsova*, Doctor of Economics, Professor; *Nataliia Tkachenko*, Doctor of Economics, Professor; *Kostiantyn Shvabii*, Doctor of Economics, Professor; *Amit Kumar*, PhD., MBA (Financnce), M.Com, Assistant Professor; *Annelena Lobb*, PhD, Associate Professor; *Badri Gechbaia*, Doctor of Economic, Professor; *Varadaraj Aravamudhan*, Ph.D, MBA, MPHIL, Professor; *Gozora Vladimir*, Dr.h.c. prof. mpx.h.c. prof. Ing. PhD., MBA; *Góral Justyna*, PhD, Assistant Professor; *Dźwigoł-Barosz Mariola*, Ph.D., Associate Professor; *Rafael Irizarry*, DrC, Professor of statistics; *Iskandar Muda*, Ph.D, SE, M.Si, Ak, CA, CSRS, CPA; *Miśkiewicz Radosław*, Ph.D., Associate Professor; *Mohd Zaini Abd Karim*, PhD, Professor; *Nowak Dariusz*, Dr hab., Professor UEP; *Safwan Al Salaimeh*, Phd, Professor; *Sipko Juraj*, Prof. Ing., PhD., MBA; *Tsiklashvili Natela*, Doctor of Economics, Professor.

Economic herald. Series: finance, accounting, taxation : the Scientific Professional Journal / Editorial Board : O. A. Shevchuk (Editor-in-chief) and others. – Irpin : University of the State Fiscal Service of Ukraine, 2020. – Issue 6. – 194 p.

The publication contains scientific articles, devoted to actual problems of the economy.

The scientific journal was founded to publish the results of scientific research on the theory and practice of finance, accounting, taxation and other areas of economic science.

For researchers, lecturers, graduate students, students and everyone interested in research in the field of economics.

The scientific journal is located on the open information platform OJS of the University of the State Fiscal Service of Ukraine

DOI (digital object identifier) – the scientific articles are assigned digital object identifier.

The journal is published in international scientometric databases, repositories and search engines: Index Copernicus, Crossref, Google Scholar, International Institute of Organized Research (I2OR), International Scientific Indexing (ISI), Advanced Science Index (ASI), CiteFactor, J-Gate, EuroPub, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Open Ukrainian Citation Index (OUCI), Vernadsky National Library of Ukraine.

The editorial board conducts systematic work on integration of the scientific publications in international electronic libraries, catalogs and scientometric databases in order to enter the world scientific information space, increase the rating of the journal and the citation indices of its authors. The editorial board working on the inclusion of the scientific journal in Scopus and Web of Science.

Address of the editorial board:
31, Universitetskaya str., Irpin, Kyiv region, Ukraine, 08205
e-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

During the reference to the materials of the scientific journal «Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation» you need to use the transliterated title «Ekonomichnyi Visnyk. Seriia: Finansy, Oblik, Opodatkuvannia».

© University of the State Fiscal Service of Ukraine, 2020

ЗМІСТ

Белінська Я. В., Федорова Т. Ю.
Тенденції розвитку автомобільного ринку Китаю....13

Боровик О. В.
Аналіз сучасного стану обліку цільового фінансування у комунальних закладах охорони здоров'я....20

Воленко В. Г.
Оцінка ефективності державного фінансового контролю виконання місцевих бюджетів....29

Гурочкіна В. В.
Стратегування як інструмент розвитку промислових підприємств в емерджентній економіці....40

Західна О. Р., Гузовата І. Р., Іщенко В. А.
Оцінка фінансової спроможності провідних об'єднаних територіальних громад Львівської області....54

Ізмайлов Я. О., Єгорова І. Г.
Досвід використання податку на додану вартість у країнах Європейського Союзу та перспективи його застосування в Україні....67

Калач Г. М., Винник Р. Ю.
Оцінка складових індексу інклюзивного розвитку України....77

Кравченко І. С., Тартачник Н. Г.
Удосконалення оподаткування викидів метану в атмосферу дифузними джерелами....88

Мельничук Г. С.
До питання запровадження в Україні податку на виведений капітал....98

Муніб Ахмад, Юсаф Алі Хан, Іртаза Іштіак, Мухаммед Масуд
Використання асиметрії у побудові моделі ARCH-GARCH під час аналізу валютних портфелів....108

Панасюк О. В.
Удосконалення аналізу та контролю за ринком алкогольних напоїв в Україні....125

Ружинська Н. О.
Система показників аналізу розвитку підприємств житлово-комунального господарства....135

Хачатрян В. В., Ткачук О. М., Менчинська О. М.
Світові тренди просторового науково-технічного розвитку бізнес-процесів....145

Шушакова І. К., Нікуліна Д. Р.
Організація управлінського обліку на виробничих підприємствах Чернігівської області....158

Шербина А. А.
Економіко-правовий аналіз прав і відносин власності у проєкції
на управління та фінансування приватизованого житла.....168
Яворська О. Г.
Інтелектуальний капітал: економічна сутність,
формування та управління.....185

СОДЕРЖАНИЕ

Белинская Я. В., Фёлорова Т. Ю.
Тенденции развития автомобильного рынка Китая....13

Боровіч О. В.
Анализ современного состояния учета целевого финансирования в коммунальных учреждениях здравоохранения....20

Воленко В. Г.
Оценка эффективности государственного финансового контроля исполнения местных бюджетов....29

Гурочкина В. В.
Стратегирование как инструмент развития промышленных предприятий в эмерджентной экономике....40

Захилна О. Р., Гузовата И. Р., Ишенко В. А.
Оценка финансовой состоятельности ведущих объединенных териториальных общин Львовской области....54

Измайлов Я. А., Егорова И. Г.
Опыт применения налога на добавленную стоимость в странах Европейского Союза и перспективы его использования в Украине....67

Калач А. Н., Винник Р. Ю.
Оценка составляющих индекса инклюзивного развития Украины....77

Кравченко И. С., Тартачник Н. Г.
Совершенствование налогообложения выбросов метана в атмосферу диффузными источниками....88

Мельничук А. С.
К вопросу введения в Украине налога на выведенный капитал....98

Муниеб Ахмад, Юсаф Али Хан, Иртаза Иштиак, Мухаммед Масуд
Использование асимметрии в постройке модели ARCH-GARCH при анализе валютных портфелей....108

Панасюк О. В.
Совершенствование анализа и контроля за рынком алкогольных напитков в Украине....125

Ружинская Н. А.
Система показателей анализа развития предприятий жилищно-коммунального хозяйства....135

Хачатрян В. В., Ткачук О. М., Менчинская Е. Н.
Мировые тренды пространственного научно-технического развития бизнес-процессов....154

Шушакова И. К., Никулина Д. Р.
Организация управленческого учета на производственных предприятий Черниговской области....158

Шербина А. А.
Экономико-правовой анализ прав и отношений собственности в проекции на управление и финансирование приватизированного жилья.....168
Яворская О. Г.
Интеллектуальный капитал: экономическая сущность, формирование и управление.....185

CONTENTS

Belinska Ya. V., Fedorova T. Yu.
The Modern Development Vectors of Chinese Automotive Market....13

Borovych O. V.
Analysis of the Current State of Accounting Targeted Financing in Municipal Health Care Facilities....20

Volenko V. G.
Assessment of the Efficiency of State Financial Control Follow up of Local Budgets....29

Hurochkina V. V.
Strategizing as Apparatus of Development Industrial Enterprise in Economic Emergence....40

Zahidna O. R., Guzovata I. R., Ishchenko V. A.
Assessment of the Financial Capacity of the Leading United Territorial Communities of the Lviv Region....54

Izmaylov Ya. O., Yegorova I. G.
Experience of Applying Tax on Added Value in the Countries of the European Union and Prospects for Its Use in Ukraine....67

Kalach H. M., Vynnyk R. Yu.
Assessment of the Components of the Index of Inclusive Development of Ukraine....77

Kravchenko I. S., Tartachnik N. G.
Improvement of Taxation of Methane Emissions Into the Atmosphere by Diffusive Sources....88

Melnichuk A. S.
On the Issue of the Introduction the Exit Capital Tax in Ukraine....98

Muneeb Ahmad, Yousaf Ali Khan, Irtaza Ishtiaq, Muhammad Masood
Application of Skewness in Passing of ARCH-GARCH Model Commence for Currency Portfolios....108

Panasiuk O. V.
Improvement of Analysis and Control of the Alcoholic Beverage Market in Ukraine....125

Ruzhynska N. O.
System of Development Analysis Indicators Enterprises of Housing and Communal Services....135

Khachatrian V. V., Tkachuk O. M., Menchynska O. M.
World Trends of Spatial Scientific and Technical Development of Business Processes....145

Shushakova I. K., Nikulitsa D. R.
Organization of Management Accounting at Industrial Enterprises of the Chernihiv Region....158

Shcherbyna A. A.
Economic and Legal Analysis of Property Rights and Relations in the Projection on Management and Financing of Privatized Housing.....168
Yavorska O. G.
Intellectual Capital: Economic Essence, Development and Governance.....185

УДК 336.226.3
JEL E62, H21
DOI 10.33244/2617-5932.6.2020.67-76

Я. О. Ізмайлов,
д.е.н., доцент,
Університет ДФС України
e-mail: izmyar@ukr.net
ORCID ID 0000-0003-4853-205X;
І. Г. Єгорова,
к.е.н., доцент,
Криворізький економічний інститут
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет
імені Вадима Гетьмана»
e-mail: yegorova_ig@kneu.dp.ua
ORCID ID 0000-0002-7800-2810

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Розкрито зміст податку на додану вартість й особливості його застосування в Україні та країнах Європейського Союзу. Доведено, що податок на додану вартість є найбільш бюджетоутворюючим податком у країнах Європейського Союзу та Україні, а операції з ним здійснюють різні суб'єкти податкових відносин, кінцеві мотиви яких значно різняться та інколи є антагоністичними. Визначено позитивні і негативні сторони застосування податку на додану вартість і подано позиції сторін у науковій дискусії щодо можливостей його подальшого удосконалення або кардинальної заміни іншими податками. Обґрунтовано, що скасування чи заміна податку на додану вартість призведе до великих втрат дохідної частини державного бюджету України, який унаслідок кризових явищ та військово-політичної нестабільності недоотримує запланованих обсягів надходжень. Розглянуто проблеми, переваги і недоліки цього податку в Україні та запропоновано напрями їх вирішення. Доведено, що назріла потреба в удосконаленні системи адміністрування ПДВ і в перспективі потрібно переосмислити підходи щодо усунення неправомірного його відшкодування.

Ключові слова: *адміністрування податків, бюджет, Європейський Союз, податки, податок на додану вартість.*

Я. А. Измайлов, И. Г. Егорова. Опыт применения налога на добавленную стоимость в странах Европейского Союза и перспективы его использования в Украине

Раскрыто содержание налога на добавленную стоимость и особенности его применения в Украине и странах Европейского Союза. Доказано, что налог на добавленную стоимость

© Ізмайлов Я. О., Єгорова І. Г., 2020

является наиболее бюджетообразующим налогом в странах Европейского Союза и Украине, а операции по нему осуществляют различные субъекты налоговых отношений, конечные мотивы которых очень различаются, а иногда являются антагонистическими. Определены положительные и отрицательные стороны применения налога на добавленную стоимость и представлены позиции сторон в научной дискуссии о возможности его дальнейшего совершенствования или кардинальной замены другими налогами. Обосновано, что отмена или замена налога на добавленную стоимость приведет к большим потерям доходной части государственного бюджета Украины, который вследствие кризисных явлений и военно-политической нестабильности недополучает запланированных объемов поступлений. Рассмотрены проблемы, преимущества и недостатки использования данного налога в Украине и предложены направления их решения.

Ключевые слова: *администрирование налогов, бюджет, Европейский Союз, налоги, налог на добавленную стоимость.*

Метою статті є визначення позитивних і негативних сторін застосування ПДВ, можливостей його подальшого удосконалення або кардинальної заміни іншими податками в Україні та країнах-членах ЄС.

Постановка проблеми. Функціонування країни неможливо без чітко налагодженої системи формування дохідної частини бюджету за рахунок податків, зборів та інших фіскальних платежів. Одним з податків, що використовується багатьма країнами світу та стабільно наповнює державну казну, є податок на додану вартість.

Податковий кодекс України визначає податок на додану вартість (далі – ПДВ) як непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до норм розділу V Податкового кодексу України [13].

У науковому дослідженні потрібно виходити з того, що операції з ПДВ здійснюють різні суб'єкти податкових відносин, кінцеві мотиви яких значно різняться, інколи виявляються навіть антагоністичними. З точки зору бухгалтерів, що обліковують ПДВ та податковий кредит, складовими ПДВ є податкові зобов'язання щодо постачання товарів (послуг), податковий кредит щодо постачання товарів (послуг) та зобов'язання перед бюджетом з ПДВ. Контролюючі податкові органи розглядають ПДВ з позиції збільшення податкових надходжень до державного бюджету. Представники бізнесу мають на меті оптимізувати та мінімізувати зобов'язання з ПДВ та максимізувати його відшкодування. Споживачі, купуючи товари (послуги), сплачують ПДВ у складі їх вартості. Цей податок призводить до подорожчання відповідних товарів (послуг) для їх покупців на значну суму. Тому населення не належить до прихильників використання цього податку. Оскільки ПДВ повинен задовольнити інтереси різних суб'єктів економічних відносин, рівномірно зменшуючи та збільшуючи їх економічні вигоди, то порівняння позитивних і негативних аспектів його застосування належить до важливих та актуальних питань наукового пошуку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На підставі ретельного вивчення вітчизняних та зарубіжних публікацій податкового спрямування можливо констатувати, що сформувалося два основних підходи для розкриття сутності ПДВ. За одним з підходів податок на додану вартість розглядається як податок на споживання. При цьому його тягар відбивається не лише на платниках цього податку до бюджету, а й на споживачах товарів, робіт, послуг, додана вартість яких підлягає оподаткуванню. З огляду на це тлумачення можна виокремити таку перевагу ПДВ: визначення податкового навантаження на покупця,

який, по суті, і є реальним платником цього податку. Відповідно до другого підходу ПДВ визначають як форму вилучення частини доданої вартості, що створюється на усіх етапах виробництва і реалізації товарів, робіт, послуг, до моменту переходу до реального споживача. Це трактування узагальнює сутність податку на додану вартість, не виявляючи реального платника податку [5].

Т. М. Семенко вважає ПДВ найбільш дискусійним податком, але цей податок в Європейському Союзі є найбільш значущим. На його думку, у розвинених зарубіжних країнах ПДВ формує близько 13,5 % доходів бюджетів цих країн, незважаючи на те, що частка податку на регіональному рівні досить варіативно коливається. Відтак у Франції ПДВ формує 45 % податкових бюджетних надходжень, для порівняння, у Нідерландах – 24 % [14].

Професори В. М. Мельник та М. О. Житар визначили роль, особливості та напрями фінансової архітектури національної економіки, доводячи, що ПДВ є найважливішим податком у формуванні дохідної частини бюджету країни, а всі суперечки навколо ефективності ПДВ полягають у недосконалості його адміністрування [7].

Професор К. І. Швабій досить кардинально виступає за відміну ПДВ, доводячи неефективність та згубність цього податку для економіки країни [16].

Разом з тим питання застосування ПДВ викликає велику кількість дискусій, починаючи з його удосконалення аж до повної заміни, що обумовлює актуальність і потребу у подальшому дослідженні цього податку.

Виклад основного матеріалу. Економічна сутність ПДВ полягає в тому, що він є частиною новоствореної вартості, що утворюється на кожному етапі виробництва або обігу. Нараховану суму цього податку включено до ціни реалізації товарів (робіт, послуг), яку сплачує кінцевий споживач. ПДВ стягується на основі кожного акту купівлі-продажу, починаючи зі стадії виробництва товару й закінчуючи його продажем. На кожному етапі розмір ПДВ визначається як різниця між сумою податку, сплаченого споживачем товару, і сумою податку, сплаченого його виробником постачальнику сировини та матеріалів, робіт і послуг. При цьому на кожному етапі виробництва й обігу товару підприємство компенсує свої витрати і додає податок на новостворену на підприємстві вартість. Отже, ПДВ – це непрямий податок, що збирається на всіх стадіях процесу виробництва товарів і послуг, що стягують з кінцевого споживача в міру створення вартості [5].

ПДВ адмініструється більше ніж у 140 країнах світу. Важливу роль ПДВ відіграє в Євросоюзі, який, у свою чергу, реалізує основну мету інтеграції європейських країн – вільне переміщення товарів і послуг, капіталу та праці.

Європейською комісією було затверджено однією з умов участі кожної країни в Європейському Союзі запровадження в країні податку на додану вартість. ПДВ також називають «європейський податок», що показує його вагомість для європейського інтеграційного простору.

Важливим у правовому регулюванні сплати ПДВ на території ЄС є встановлення конкретних правил до адміністративних зобов'язань платників та органів влади. Такі правила зазначені у Директиві про ПДВ та Регламенті 1798/2003.

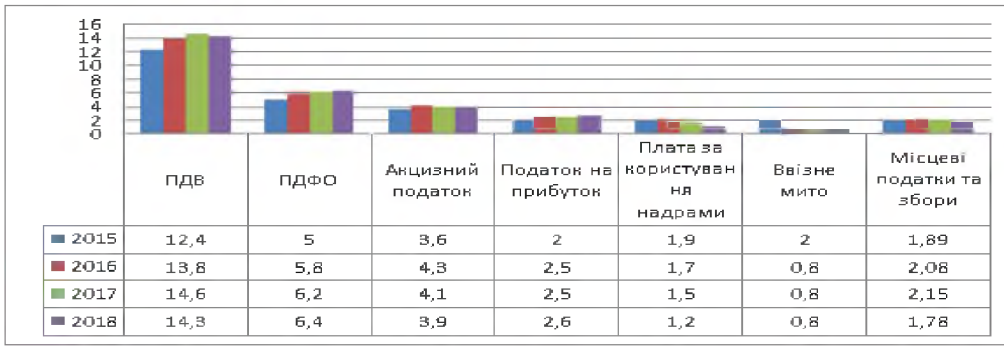
У Європейському Союзі запроваджена єдина система оподаткування ПДВ директивою 2006/112/ЄС «Про спільну систему податку на додану вартість», яка встановлює загальні уніфіковані правила та надає державам-членам можливість застосовувати свої винятки із загальних правил у питаннях щодо порядку та умов реєстрації платників податку, категорії товарів та послуг, які оподатковуються за зниженими ставками, розміри ставок

тощо [1]. Правила відшкодування податку на додану вартість визначаються Директивою 2008/9/ЄС [2].

У ЄС одна з найнижчих ставок ПДВ діє у Люксембурзі (17 %) та Мальті (18 %), найбільших – в Угорщині (27 %), Швеції (25 %), Хорватії (25 %) та Данії (25 %). У країнах Європейського Союзу частка ПДВ у ВВП має тенденцію до незначного зростання – з 6,4 % ВВП 2009 року до 7 % ВВП 2016 року. При цьому у державах-членах ЄС частка ПДВ коливається від 3,4 % ВВП у Швейцарії до 13 % ВВП у Хорватії [15].

Європейським законодавством для всіх країн-членів ЄС встановлюється мінімальна ставка ПДВ як відсоток від роздрібної ціни найбільш популярної цінової категорії. У країнах ЄС надходження від ПДВ (спеціальний фонд) використовуються для фінансування: підтримки в належному стані доріг; витрат, що пов'язані з відшкодуванням коштів на лікування споживачів тютюну та алкогольних напоїв.

Нами проведено аналіз динаміки питомої ваги основних бюджетоутворюючих податкових платежів у структурі фінансово-економічної системи нашої держави щодо ВВП у структурі Зведеного бюджету України (рис. 1).

	ПДВ	ПДФО	Акцизний податок	Податок на прибуток	Плата за користування надрами	Ввізне мито	Місцеві податки та збори
2015	12,4	5	3,6	2	1,9	2	1,89
2016	13,8	5,8	4,3	2,5	1,7	0,8	2,08
2017	14,6	6,2	4,1	2,5	1,5	0,8	2,15
2018	14,3	6,4	3,9	2,6	1,2	0,8	1,78

Рис. 1. Динаміка питомої ваги основних бюджетоутворюючих податкових платежів щодо ВВП у структурі Зведеного бюджету України за 2015–2018 роки, %

Джерело: [10].

На підставі аналізу можна констатувати, що найбільшою питомою вагою щодо ВВП у загальній структурі податкових надходжень до Зведеного бюджету України упродовж 2015–2018 років стабільно характеризується ПДВ, частка якого коливається у діапазоні від 12,4 до 14,3 % щодо ВВП за досліджений період.

2018 року дохідна частина Зведеного бюджету України мала таку структуру (рис. 2).

ПДВ є одним із основних бюджетоформуючих податків, питома вага якого в податкових надходженнях до Державного бюджету становила близько 30 % усіх доходів бюджету. Тому законодавчі ініціативи щодо скасування ПДВ є малоймовірними.

Суми відшкодування зростали швидшими темпами, ніж суми сплаченого ПДВ з вироблених в Україні товарів, робіт, послуг. 2019 року відшкодування ПДВ з державного бюджету становило 151,4 млрд грн. Найбільші суми відшкодування ПДВ отримали такі підприємства: ПАТ «АрселорМіттал Кривий ріг» (8,34 млрд грн), ПрАТ «ММК ім. Ілліча» (8,13 млрд грн), ТОВ «Кернел-Трейд» (7,1 млрд грн) та інші [11].

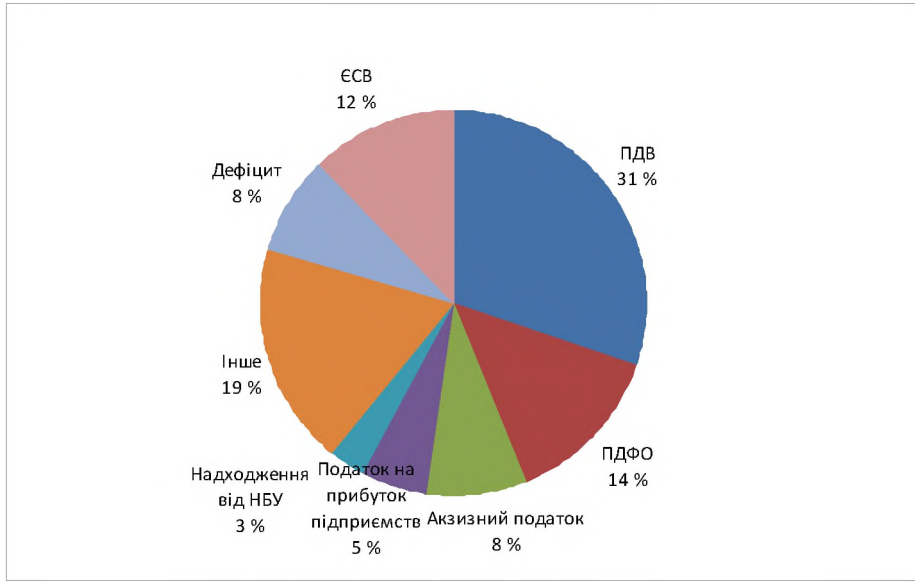

Рис. 2. Дохідна частина Зведеного бюджету України
Джерело: [4].

Станом на 01.12.2019, за даними Державної казначейської служби України, органами ДПС забезпечено фактичні надходження податків і зборів (обов'язкові платежі): Головне Управління ДПС України – становлять 662 003,7 млн грн до Зведеного бюджету України, з них 419 683,7 млн грн, або 63,4 %, – до Державного бюджету України [10].

Структуру податкових надходжень до Державного бюджету України зображено на рис. 3.

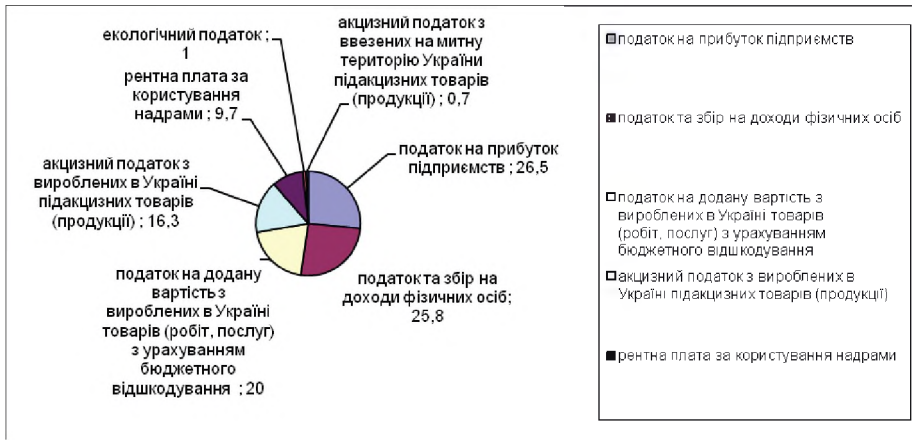

Рис. 3. Структура податкових надходжень до Державного бюджету України, %
Джерело: [12].

З рис. 3 видно, що найбільшу питому вагу в загальній сумі надходжень до Державного бюджету України становлять надходження з: податку на прибуток підприємств – 101 000,4 млн грн (26,5 %); податку та збору на доходи фізичних осіб – 98 262,7 млн грн (25,8 %); податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування – 76 309,0 млн грн (20 %); акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) – 62 001,9 млн грн (16,3 %); рентної плати за користування надрами – 37 113,2 млн грн (9,7 %).

Для об'єктивного обґрунтування можливості заміни ПДВ іншими податками, або доведення важливості, доцільності і потреби адміністрування ПДВ у майбутньому, проаналізуємо основні переваги та недоліки цього податку.

Серед основних недоліків ПДВ варто виокремити:

1) проблеми з відшкодуванням ПДВ і обґрунтуванням податкових відрахувань у деяких випадках перешкоджають виходу підприємств країни на зовнішній ринок;

2) структура податку дозволяє застосовувати податкові відрахування і відшкодування податку за методом нарахувань, що може використовуватися для створення різних схем незаконної мінімізації податку, ухилення від оподаткування та навіть прямого незаконного субсидування з бюджету;

3) великі витрати на адміністрування ПДВ покладені переважно на плечі сумлінного платника податків, тоді як у світовій практиці саме відносно низькі адміністративні витрати для платника податків відрізняють ПДВ у вигідну сторону від податків на доходи;

4) стримується розвиток галузей з високою доданою вартістю, що погіршує інвестиційну привабливість цих галузей, знижує їх фінансові можливості;

5) ПДВ, по суті, штрафує підприємства за ускладнення виробництва. Чим більш складне виробництво, більше технологічних переділів, більше постачальників, тим більше ПДВ. Отже чим більш складна високотехнологічна продукція, тим більшим є податковий тягар. Тобто ПДВ є гальмом, не є сумісним з переходом до інноваційного шляху розвитку;

6) основними платниками ПДВ реально виступають споживачі, а отже, пряму вигоду від скасування ПДВ буде розподілено між домогосподарствами і виробниками товарів і послуг, а вивільнені у домогосподарств кошти переважно будуть витрачені на споживання всередині економіки України і тим самим забезпечать приріст ВВП.

Нами обґрунтовано основні переваги застосування податку на додану вартість, основними з них є:

1) зобов'язання зі сплати ПДВ стосовно кожного товару розподілені між різними платниками податків на різних етапах виробничо-комерційного циклу. У результаті навіть під час ухилення від сплати податку на будь-якому етапі цього циклу бюджет обов'язково отримує частки податку, що сплачуються на інших етапах. У випадку з податком з продажів ухилення одним платником податків означає втрату для бюджету всієї суми податку;

2) введення ПДВ було пов'язано з високою інфляцією, коли потрібен був такий податок, який би залежав від цін. ПДВ виявився простим вирішенням питання, тому що його обсяги зростають разом з цінами. Якщо податок на прибуток або інші податки в умовах високої інфляції відстають за темпами зростання і знецінюються, то ПДВ дозволяє забезпечувати стійке надходження в бюджет в умовах галопуючої і навіть гіперінфляції. Для України у сучасних умовах це значно важливо, особливо після досвіду 90-х років XX століття та 2014–2015 років;

3) за відсутності ПДВ не потрібно буде його відшкодовувати з бюджету експортерам. Однак у цьому випадку також не обкладаються й імпортовані товари, що, порівняно із застосуванням ПДВ, яке передбачає оподаткування експорту за нульовою ставкою, надає конкурентні переваги імпортним товарам;

4) перехід від ПДВ до податку з продажів в Україні, на нашу думку, є реально неможливим, тому що буде пов'язаний зі значним випадінням доходів, що потребують суттєвого скорочення витрат, або компенсації доходів, що випадають, за рахунок перенесення частини податкового навантаження на інші податки, які є не надто залежними від кон'юнктури зовнішніх ринків. До того ж, введення податку з продажів потребує рішучої перебудови роботи податкових органів, а також великого перехідного й адаптаційного періоду (з огляду на те, що досвіду сплати та адміністрування податку з продажів немає), щоб вийти на прийнятний рівень збирання цього податку і належну величину податкової бази;

5) неефективне адміністрування ПДВ пов'язане не з природою цього податку, а з якістю адміністрування в податковій системі, внаслідок чого заміна одного податку іншим, з нашої точки зору, буде фіктивним способом вирішення реальних проблем.

Найважливішою складовою частиною реформи ПДВ і всієї податкової системи є підвищення ефективності роботи контролюючих органів. Для цього треба налагодити якісну взаємодію податкових і митних органів, продовжити вдосконалення системи реєстрації платників податків, а також здійснити повний перехід на комп'ютеризацію та цифровізацію відносин з адміністрування ПДВ й інших податків. Але чітко розуміємо, що знизити корупцію в державних органах на топрівні в сучасних умовах, особливо під час карантинних заходів, проблематично в умовах лобіювання призначення керівництва у всіх державних органах не тільки національною фінансовою елітою, а вже й західними фінансово-економічними організаціями.

Обґрунтовано, що скасування чи заміна податку на додану вартість призведе до великих втрат дохідної частини Державного бюджету України, який унаслідок кризових явищ та військово-політичної нестабільності недоотримує запланованих обсягів надходжень.

Висновки. Податок на додану вартість є одним з найбільш бюджетоутворюючих податків у країнах Європейського Союзу та Україні, а операції з ним здійснюють різні суб'єкти податкових відносин, кінцеві мотиви яких значно різняться та інколи є антагоністичними. За одним з підходів податок на додану вартість розглядається як податок на споживання. При цьому його тягар відбивається не лише на платниках цього податку до бюджету, а й на споживачах товарів, робіт, послуг, додана вартість яких підлягає оподаткуванню. З огляду на це тлумачення можна виокремити таку перевагу ПДВ: визначення податкового навантаження на покупця, який, по суті, і є реальним платником цього податку. Відповідно до другого підходу ПДВ визначають як форму вилучення частини доданої вартості, що створюється на усіх етапах виробництва і реалізації товарів, робіт, послуг, до моменту переходу до реального споживача. Це трактування узагальнює сутність ПДВ і не виявляє реального платника податку. Визначено позитивні та негативні сторони застосування податку на додану вартість і подано позиції сторін у науковій дискусії щодо можливостей його подальшого удосконалення або кардинальної заміни іншими податками.

У результаті аналізу та зіставлення позитивних і негативних сторін застосування ПДВ в Україні та країнах Європейського Союзу визначено, що цей податок застосовується

у більшості розвинених країн світу та має значний вплив на формування дохідних частин їх бюджетів, зокрема і України. Тому, на нашу думку, хоча ПДВ має значну кількість об'єктивних недоліків, його заміна в Україні іншими податками буде пов'язана з економічними ризиками недоотримання дохідної частини бюджету, який у результаті негативних військових та економічних факторів впливу не виконується. Пропонується на цьому етапі економічного розвитку України здійснювати реформування ПДВ шляхом адаптації позитивного досвіду його стягування в країнах Європейського Союзу та світу, впроваджувати цифрові та комп'ютеризовані системи і технології адміністрування цього податку для боротьби з корупційними схемами неправомірного відшкодування ПДВ.

Подальший науковий пошук доцільно зосередити на розробці та реалізації ефективних механізмів відшкодування ПДВ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. On the Common System of Value Added Tax: Directive 2006/112/EC of 28 November 2006. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32006L0112

2. Laying Down Detailed Rules for the Refund of Value Added Tax, Provided for in Directive 2006/112/EC, to Taxable Persons not Established in the Member State of Refund But Established in Another Member State: Directive 2008/9/EC of 12 February 2008. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32008L0009&qid=1436536731847

3. Андрущенко В. Л., Тучак Т. В. Морально-етичні імперативи податків та оподаткування (західна традиція): монографія. Київ: Алерта, 2013. 310 с.

4. Бюджет України. URL: http://cost.ua/budget/

5. Ведение бизнеса с Европейским Союзом. Руководство для начинающих экспортеров. FTL Assistance. 2014. 55 с.

6. Житар М. О. Фінансова архітектура національної економіки: конфігурація та структурні компоненти. *Проблеми економіки*. 2019. № 3. С. 194–201. DOI: https://doi.org/10.32983/2222071220193194201

7. Мельник В. М., Житар М. О. Роль, особливості та напрямки фінансової архітектури національної економіки. *Бізнес-Інформ*. 2019. № 8. С. 175–181. DOI: https://doi.org/10.32983/2222445920198175181

8. Мельник В. М., Сосновська О. О., Житар М. О. Аналіз сучасних домінант кількісного виміру розвитку фінансової архітектури економіки України в розрізі публічних фінансів. *Бізнес-Інформ*. 2020. № 2. С. 358–370.

9. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/

10. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: http://sfs.gov.ua

11. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: http://minfin.gov.ua

12. Податкові надходження до бюджету України. URL: http://cost.ua/budget/revenue/#1

13. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17#Text

14. Семенко Т. М. Податок на додану вартість як економічна категорія. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=527

15. Тренди в динаміці податку на додану вартість у 2011–2016. URL: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2015/11/2017-12-13-pdv-trendy.pdf

16. Швабій К. І. Усі податки шкідливі, але ПДВ – найшкідливіший. *Дзеркало тижня*. URL: https://dt.ua/finances/usi-podatki-shkidlivi-ale-pdv-nayshkidlivishiy-346284_.html

REFERENCES

1. On the Common System of Value Added Tax: Directive 2006/112/EC. (28 November 2006). URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32006L0112

2. Laying Down Detailed Rules for the Refund of Value Added Tax, Provided for in Directive 2006/112/EC, to Taxable Persons not Established in the Member State of Refund But Established in Another Member State: Directive 2008/9/EC (12 February 2008). URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32008L0009&qid=1436536731847

3. Andrushhenko, V. L., Tuchak, T. V. (2013). Moralno-etychni imperatyvy podatkiv ta opodatkuvannya (zahidna tradyciya) [Moral and Ethical Imperatives of Taxation and Taxation (Western Tradition)]. Kyiv: Alerta.

4. Budget of Ukraine. URL: http://cost.ua/budget/

5. Vedenye byznesa s Evropejskym Soyuzom. Rukovodstvo dlya nachynayushchyh eksporterov [Doing business with the European Union. Guide for beginner exporters]. FTL Assistance, 2014.

6. Zhytar, M. O. (2019). Finansova arkhitektura natsionalnoi ekonomiky: konfihuratsiia ta strukturni komponenty [The Financial Architecture of the National Economy: Confguration and Structural Components]. *Problemy ekonomiky*, (3), 194–201. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-071220193194201

7. Melnyk, V. M., Zhytar, M. O. (2019). Rol, osoblyvosti ta napriamky fnansovoi arkhitektury natsionalnoi ekonomiky [The Role, Features and Directions of the Financial Architecture of the National Economy]. *Biznes-Inform*, (8), 175–181. DOI: https://doi.org/10.32981r3/22224459-20198175181

8. Melnyk, V. M., Sosnovska, O. O., Zhytar, M. O. (2020). Analiz suchasnykh dominant kiljkisnogho vymiru rozvytku finansovoji arkhitektury ekonomiky Ukrajiny v rozrizi publichnykh finansiv [The Analysis of the Modern Dominants of Quanttatve Measure1ment of the Development of the Financial Architecture of Ukrainian Economy in the Context of Public Finance]. *Business-Inform*, (2), 358–370.

9. State Statistics Committee of Ukraine. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/

10. Official site of the State Fiscal Service of Ukraine. URL: http://sfs.gov.ua

11. Official site of the Ministry of Finance of Ukraine. URL: http://minfin.gov.ua

12. Podatkovi nadhodzhennya do byudzhetu Ukraini [Tax revenues to the budget of Ukraine]. URL: http://cost.ua/budget/

13. Verkhovna Rada Ukrainy. (2010). Podatkovyi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17#Text

14. Semenko, T. M. Podatok na dodanu vartistj jak ekonomichna kateghorija [Value added tax as an economic category]. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=527

15. Trendy v dynamic podatku na dodanu vartist u 2011–2016 [Trends in the dynamics of value added tax in 2011–2016]. URL: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2015/11/2017-12-13-pdv-trendy.pdf

16. Schwabij, K. I. (2020). Usi podatky shkidlyvi, ale PDV – najshkidlyvishyj [All taxes are harmful, but VAT is the most harmful. *Dzerkalo tyzhdnya*. URL: https://dt.ua/finances/usi-podatki-shkidlivi-ale-pdv-nayshkidlivishiy-346284_.html

Yaroslav O. Izmaylov, DSc (Economics), Associate Professor, University of the State Fiscal Service of Ukraine;

Iryna G. Yegorova, PhD (Economics), Associate Professor, Kryvyi Rih Economic Institute of SHEE «Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman»

Experience of Applying Tax on Added Value in the Countries of the European Union and Prospects for its Use in Ukraine

The content of the value added tax and features of its application in Ukraine and the countries of the European Union are revealed. It is proved that the value added tax is the most budget-forming tax in the countries of the European Union and Ukraine. It is substantiated that the abolition or replacement of value added tax will lead to large losses of the revenue side of the state budget of Ukraine, which due to the crisis and military-political instability does not receive the planned revenues.

The functioning of the country is impossible without a well-established system of forming the revenue side of the budget through taxes, fees and other fiscal payments. One of the taxes used by many countries around the world and consistently replenishes the state treasury is the value added tax.

Since VAT must satisfy the interests of various subjects of economic relations, evenly reducing and increasing their economic benefits, the comparison of positive and negative aspects of its application is an important and relevant issue of scientific research.

The purpose of the article is to identify the positive and negative aspects of the application of VAT, the possibility of its further improvement or radical replacement by other taxes in Ukraine and EU member states.

The research methods used in the process of writing the article involve the application of general scientific and empirical techniques of economic science, based on a systematic approach. In addition, in the process such a general method of study as generalization was used.

The positive and negative aspects of the application of value added tax are identified and the positions of the parties in the scientific discussion on the possibility of its further improvement or radical replacement by other taxes are presented. It is substantiated that the abolition or replacement of value added tax will lead to large losses of the revenue side of the state budget of Ukraine, which due to the crisis and military-political instability does not receive the planned revenues. The problems, advantages and disadvantages of using this tax in Ukraine are considered and the directions of their solution are offered.

Further research should focus on the development and implementation of effective VAT refund mechanisms the abolition or replacement of VAT will lead to large budget losses, which remain in a deplorable state. We need strong political will and the desire of Western partners. Therefore, today the VAT reform can consist purely in adapting the positive experience of its administration in the European Union and the world, in conjunction with the introduction of digitalization and uncompromising measures to combat corrupt schemes of illegal VAT refunds.

Key words: *budget, EuropeanUnion, taxes, value addedtax, taxadministration.*

Стаття надійшла до редколегії 11 вересня 2020 року